

ЗРАЗКИ СТРУКТУРНИХ СХЕМ СКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ ТА ЇХ УМОВНІ ПОЗНАЧЕННЯ

Умовні позначення

$S_1, S_2 \dots$ – предикативна одиниця

t – темпоральність:
t. т. – теперішній час;
t. м. – минулий час;
t. м. м. – майбутній час.

c – способовість:
с. д. – дійсний спосіб;
с. ум. – умовний спосіб;
с. н. – наказовий спосіб;
с. б. – бажальний спосіб.

p – результативність:
P⁺ – доконаний вид;
P⁻ – недоконаний вид.

ЗРАЗКИ СТРУКТУРНИХ СХЕМ

1. ¹Літа ніколи не повертаються до людини, а ²людина завжди повертається до своїх літ... (М. Стельмах).

$S_1 (\text{neg Vf t.т.;с.д.;p}^-)$, а $S_2 (\text{Vf t.т.;с.д.;p}^-)$.

2. ¹Старе те, що ²давно було новим (О. Довженко).

$[S_1 (\text{те cop}_0 \text{ Adj t.т.; с.д.; p}^-)]$, $(S_2 (\text{що ... cop}_0 \text{ Adj t.т.; с.д.; p}^-))$.

3. ¹Не вчи плавати шуку: ² шука знає цю науку (Народна творчість).

$S_1 \text{ neg Vf}_{\text{sing2}}(\text{с.н.; P}^-) : S_2 \text{ Vf} (\text{t.т.;с.д.; p}^-)$.

СХЕМА РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНОГО СКЛАДНОСУРЯДНОГО РЕЧЕННЯ

1. Тип речення за комунікативною настановою.

1.1. Питальне.

1.2. Непитальне.

1.2.1. Розповідне.

1.2.2. Спонукальне.

1.2.3. Бажальне.

- 1.2.4. Комбіноване (розповідно-спонукальне, питально-спонукальне, розповідно-питальне та ін.).
- 2. Тип речення за емоційним забарвленням.**
  - 2.1. Окличне.
  - 2.2. Неокличне.
- 3. За характером змісту предикативних відношень.**
  - 3.1. Стверджувальне.
  - 3.2. Заперечне.
  - 3.3. Стверджувально-заперечне.
- 4. За кількістю предикативних одиниць – мінімальної структури** (виокремити кожен частину та назвати її).
- 5. Структурна схема ССР** (символічний запис).
- 6. Графічна схема ССР** (рівнева або лінійна).
- 7. За типом структури:**
  - 7.1. Відкрита / замкнута.
  - 7.2. Гнучка / негнучка.
- 8. Структурно-семантичні підтипи ССР** (див. схему-класифікацію).
- 9. Характеристика засобів зв'язку** (див. схему-класифікацію).
- 10. Розбір кожної ПО за схемою ПР** з урахуванням їх комунікативно-інтонаційної несамотійності.
- 11. Пунктуація.**

СХЕМА РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНОГО СКЛАДНОПІДРЯДНОГО РЕЧЕННЯ

- 1. Тип речення за комунікативною настановою.**
  - 1.1. Питальне.
  - 1.2. Непитальне.
    - 1.2.1. Розповідне.
    - 1.2.2. Спонукальне.
    - 1.2.3. Бажальне.
  - 1.3. Комбіноване.
    - 1.3.1. Розповідно-питальне.
    - 1.3.2. Розповідно-спонукальне.
    - 1.3.3. Спонукально-питальне та ін.
- 2. Тип речення за емоційним забарвленням.**
  - 2.1. Окличне.
  - 2.2. Неокличне.
- 3. За характером змісту предикативних відношень.**
  - 3.1. Стверджувальне.
  - 3.2. Заперечне.
  - 3.3. Стверджувально-заперечне.

- 4. За кількістю предикативних одиниць (мінімальної структури).**
- 5. Визначити головну та підрядні частини (підкреслити предикативні центри, пронумерувати ПО, звернути увагу на засоби зв'язку між ПО та до чого стосується підрядна частина).**
- 6. Визначити позицію підрядної ПО щодо головної.**
  - 6.1. Препозиція.
  - 6.2. Інтерпозиція.
  - 6.3. Постпозиція.
- 7. Графічна схема (рівнева або лінійна). Структурна схема.**
- 8. Тип підрядного зв'язку між ПО.**
  - 8.1. Прислівний / Корелятивний / Детермінантний.
  - 8.2. Передбачуваний / Непередбачуваний.
- 9. Тип структури СПР.**
  - 9.1. Нерозчленована / Розчленована.
  - 9.2. Гнучка / Негнучка.
- 10. Тип підрядної ПО (див. схему-класифікацію).**
- 11. Повна характеристика засобів зв'язку між ПО.**
  - 11.1. Підрядні сполучники:
    - 11.1.1. Асемантичні.
    - 11.1.2. Семантичні.
  - 11.2. Сполучні слова.
  - 11.3. Корелятивні пари.
- 12. Пунктуація.**
- 13. Кожну ПО розібрати за схемою ПР, враховуючи її комунікативно-інтонаційну несамостійність.**

СХЕМА РОЗБОРУ ЕЛЕМЕНТАРНОГО СКЛАДНОГО БЕЗСПОЛУЧНИКОВОГО РЕЧЕННЯ

- 1. Тип речення за комунікативною настановою.**
  - 1.1. Питальне.
  - 1.2. Непитальне.
    - 1.2.1. Розповідне.
    - 1.2.2. Спонукальне.
    - 1.2.3. Бажальне.
  - 1.3. Комбіноване.
- 2. Тип речення за емоційним забарвленням.**
  - 2.1. Окличне.
  - 2.2. Неокличне.
- 3. За характером змісту предикативних відношень.**
  - 3.1. Стверджувальне.
  - 3.2. Заперечне.

- 3.3. Стверджувально-заперечне.
- 4. За кількістю предикативних одиниць – мінімальної структури (назвати ПО).**
- 5. Графічна схема (рівнева або лінійна). Структурна схема.**
- 6. Тип структури СБР:**
- 6.1. Відкрита.
  - 6.2. Закрита.
    - 6.2.1. Типізована.
      - 6.2.1.1. З анафоричним елементом у першій предикативній одиниці.
      - 6.2.1.2. Із незаміщеною синтаксичною позицією у першій предикативній одиниці.
      - 6.2.1.3. Із факультативною позицією заключної частки у другій предикативній одиниці.
    - 6.2.2. Нетипізована структура.
      - 6.2.2.1. Із пояснювальними відношеннями.
      - 6.2.2.2. Із уточнювальними відношеннями.
      - 6.2.2.3. Із зіставно-протиставними відношеннями.
- 7. Засіб синтаксичного зв'язку (інтонація).**
- 8. Пунктуація.**
- 9. Кожну ПО розібрати за схемою ПР, враховуючи її комунікативно-інтонаційну несамостійність.**